

ASIGURAREA UNUI CLIMAT DE LINIȘTE ȘI ORDINE PUBLICĂ PE TERITORIUL ȚĂRII — UNA DIN PREOCUPĂRILE PRIORITARE ALE P.C.R. ÎN POLITICA SA DE GUVERNARE

GELU URECHE

Pe măsură ce revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă se amplifică, întrevăzându-se tot mai clar posibilitatea înlăturării vechilor rînduiri sociale din România, creștea și împotrivirea forțelor conservatoare și reacționare, acestea încercînd cu disperare să zăgăzuiască procesul revoluționar. O formă de împotrivire a constituit-o folosirea pozițiilor majoritare ce le-au deținut aceste forțe în cele trei guverne ce s-au perindat la cîrma țării în perioada 23 August 1944—6 martie 1945, precum și în aparatul de stat. Un loc de prim plan în manifestarea acestei împotriviri l-a avut și Ministerul Afacerilor Interne, care urmărește acum o concentrare a tuturor elementelor reacționare. Funcționarii antonescieni, fasciști, sînt păstrați cu grijă în aparatul polițienesc, cel mult sînt mutați dintr-un loc într-altul, pentru a li se pierde urma. Se formulează ordine severe de reprimare a activităților revoluționare. Cadrele polițienești reacționare, inspirate de forțele politice conservatoare, în slujba cărora continuau să se socotească, au căutat să împiedice organizarea muncitorilor în sindicate. Chestura poliției municipiului Timișoara trimite organelor sale subordonate, cu circulara 193, din 31 august 1944, următorul ordin : „Vi se face cunoscut că sîntem informați că, la diferite întreprinderi, se prezintă anumite persoane care cer să vorbească muncitorilor de la întreprinderi și să-i organizeze. Vi se pune în vedere că, *în conformitate cu ordinele primite de la autoritățile superioare* și conform ordonanțelor date : Nimeni nu are voie să facă nici un fel de adunare pentru asemenea chestiuni și nici să vorbească în public sau local închis muncitorilor, fără aprobarea Comandamentului trupelor din Timișoara. *Orice persoană, care va căuta să instige sau să vorbească în acest sens, va fi arestată și înaintată imediat poliției, pentru a i se întocmi acte de dare în judecata Consiliului de Război.* Nimeni nu poate face propagandă și toți lucrătorii sînt invitați a păstra ordinea și a-și continua lucrul, pentru care sînt mobilizați sau rechiziționați“¹ (subl. ns.).

Prin Ordinul 20506 S, din 9 septembrie 1944, D.G.P., Direcția Poliției de siguranță, deși recunoștea în preambul că „S-a încuviințat organizarea de sindicate și întruniri profesionale la întreprinderile din țară“, ținea să precizeze, totuși : „fără ca prin aceasta să se aducă vre-un prejudiciu programului de lucru și ordinei“, cerînd, în același timp, într-un mod foarte imperativ, să se raporteze „*de urgență cînd aceste întruniri vor deveni dezordonate sau dăunătoare intereselor statului pentru a se lua imediat măsuri în consecință*“² (subl. ns.). Maniera în care era for-

mulat ordinul lăsa loc arbitrariului organelor polițienești. Aprecierea activităților muncitorești, sindicale, categorisirea lor în „dăunătoare“ și „nedăunătoare“, „dezordonate“ și opusul acestora, era lăsată la latitudinea acestor organe. Acestea au înțeles ordinele în sensul, conștient imprimat de autoritățile superioare, de șicanare, persecutare și reprimare a activităților sindicale muncitorești. Insurecția, potrivit concepțiilor reacționare ale conducătorilor organelor polițienești, nu trebuia să opereze nici un fel de modificări în modul de a gândi al funcționarilor polițienești și, mai ales, în natura și obiectivele preocupărilor lor. Dînd curs unor astfel de ordine și instrucțiuni superioare, Serviciul poliției de siguranță din cadrul Inspectoratului Timișoara, cerea la 25 septembrie 1944, subordonaților de pe raza lui de competență, ca, imediat după primirea ordinului respectiv, să revizuiască toate lucrările birourilor de siguranță, pentru a le pune la punct, cerîndu-le să ia măsuri „pentru ca activitatea personalului să se desfășoare normal și cît mai intens“³ (subl. ns.). Schimbările petrecute după 23 August 1944 nu trebuiau, deci, să-i afecteze, să-i timoreze și să-i descumpănească pe vechii funcționari polițienești. Acesta și nu altul era sensul formulărilor de mai sus. Ei trebuiau să-și continue activitatea la fel ca mai înainte, adică tot împotriva muncitorilor și comunistilor, a celorlalte organizații democratice. Conținutul ordinului amintit nu lasă dubii în această privință: „Am constatat că unele unități n-au raportat acestui inspectorat rezultatul ordinelor cu vechime de 6—7 luni“. Era vorba de ordine și instrucțiuni elaborate și difuzate în lunile martie—aprilie 1944. Ce obiect au avut acestea nu este greu de presupus. Ordinul se încheia cu amenințări drastice: „Dacă în termen de cinci zile aceste restanțe nu vor fi lichidate, atît șeful biroului, cît și funcționarul căruia i s-a încredințat lucrarea vor fi sancționați fără a se mai primi explicațiuni sau justificări, iar șeful unității va fi pasibil aprecierilor în consecință“⁴.

Pentru a se interpune asaltului tot mai impetuos al clasei muncitoare, al țărănimii muncitoare, pentru a împiedica înlăturarea primarilor, pretorilor și prefectilor reacționari, ocuparea pămînturilor moșierești de către țărani, ministrul de interne dă ordine peste ordine. La 9 septembrie 1944, el face să apară ordinul telegrafic 12481, adresat prefectilor de județe și autorităților de resort. „Împreună cu autoritățile în subordinele dv., inclusiv poliție și legiunea de jandarmi, luați măsurile cele mai severe pentru a înceta jafurile care se comit zilnic în majoritatea cazurilor de către țărani. (Așa califica ministrul Aldea acțiunile țărănești: jafuri, n.n.). *Instigatorii* (comuniștii, n.n.) *precum și făptuitorii vor fi arestați*, transportați în capitala județului și în stare de arest deferiți justiției. Răspundeți personal de păstrarea ordinii în județul dv. În cazul cînd se mai produc asemenea acte samavolnice, vor suferi cele mai grele sancțiuni șefii autorităților administrative, polițienești și jandarmeriei, care nu au luat din vreme măsuri de prevenire sau au acționat slab“⁵ (subl. ns.). Aceluiași ministru îi aparține și ordinul de „a se reprima cu cea mai mare seriozitate orice încercare de instalare a unor noi organe locale“⁶. Este edificator, în acest sens, și conținutul comunicatului Ministerului de Interne, elaborat și difuzat la începutul lunii octombrie 1944, calificînd, acesta, acțiunile de schimbare de către masele populare a primarilor reacționari cu alții, democrați, ca procedee „în contradicție totală cu legile existente, tinzînd spre o încercare de a se micșora autoritatea statului“; documentul face cunoscut opiniei publice, cu titlu de avertis-

ment, că „s-au dat ordine categorice oştirii, organelor polițienești și jandarmeriei, ca să reprime asemenea acte cu cea mai mare severitate. Tulburătorii liniștei și impostorii vor fi arestați și trimiși în judecata curților marțiale“⁷. Îndemnurile insistente la represiune, formulate sub amenințarea unor la fel de repetate sancțiuni, în eventualitatea neexecutării lor, nu rămân fără urmări. În numeroase localități din țară, au loc arestarea și maltratarea aleșilor poporului, uneori jandarmii deschizând focul împotriva participanților la instalarea noilor organe locale.

Activitatea represivă continuă cu aceeași intensitate și în timpul cât ministru de interne a fost Nicolae Penescu. Așa cum consemna un document al vremii „Nicolae Penescu și generalul Mihai Racoviță (ministrul de război, n.n.), au început acțiunile represive puse la cale împotriva populației, înarmând bandele contrarevoluționare și finanțându-le“⁸. Generalul Rădescu, care i-a succedat lui Penescu, a încercat să înăsprească și mai mult măsurile represive. Tot pentru a împiedica desfășurarea ascendentă a procesului revoluționar început la 23 August 1944, generalul Rădescu, care a fost și ministru interimar la interne, a încurajat, pe diferite căi, și a îndemnat, personal, reactivizarea celor mai reacționare elemente, rămășițele organizațiilor fasciste. Edificator, în acest sens, este și gestul eliberării a 107 frunțiși legionari, elemente ce s-au făcut vinovate de comiterea a numeroase fărădelegi pe timpul guvernării legionaro-antonesciene, deținute la arestul Prefecturii Poliției Capitalei (P.P.C.), pe motiv că au fost „invoii“ de sărbătorile iernii anului 1944. În eliberarea lor a fost implicat col. Manolescu, directorul siguranței din P.P.C., un chestor, un comisar șef și alții. Cazul a produs proteste vehemente din partea tuturor forțelor și elementelor democratice. În articolul „Lupii în libertate“, ziarul „Scînteia“, din 30 decembrie 1944, aprecia că este „complicitate politică . . . , caz unic, după cîte știm, în viața noastră publică“⁹. În încurajarea și incitarea elementelor Legionare și reacționare, un mare rol l-a avut discursul ațîțător al lui Rădescu, ținut în ziua de 11 februarie, în sala Aro din București. Discursul a fost urmat, așa cum rezultă și din scrisoarea deschisă adresată lui Rădescu de către Teohari Georgescu, subsecretar de stat în același minister, care concentra în jurul său elementele democratice din poliție, de agresiuni ale fasciștilor împotriva cetățenilor, de sălbăticiii rasiale, de arderea ziarelor democratice într-un chip, se sublinia în scrisoare, ce amintea de „timpurile sumbre ale stăpînirii antonesciene în țara noastră“. Aceste grave infrațiuni ale tulburătorilor ordinii publice au avut loc, se evidențiază în același document, fără ca poliția să intervină într-un fel, ba „chiar unii polițiști au participat direct la ele“.

Din aceleași considerente, intuind, la începutul lunii martie inevitabilitatea instaurării apropiate a unui guvern democratic, aceleași forțe conservatoare-reacționare, pentru a crea greutăți însemnate în activitatea de guvernare a acestuia, pentru a submina trănicia unui asemenea guvern și încrederea maselor în capacitatea lui de guvernare și rezolvare a tuturor problemelor de interes obștesc, pentru a crea motive serioase de nemulțumire, s-a folosit în mod premeditat și de fenomenul criminalității, de încurajarea acestuia, încetînd de a-l mai îngrași și reprima. Tot astfel, ziarul „Scînteia“, din 3 martie 1945, aducea la cunoștința opiniei publice faptul că, în plină zi, la ora 3 după amiază, profitînd de lipsa pazei și *încurajați de pasivitatea ofițerilor de jandarmi*, un număr de 94 apatrizi au reușit să se strecoare prin sălile Prefecturii (P.P.C., n.n.) și au părăsit

clădirea în văzul ofițerilor de la poartă“¹¹ (subl. ns.). Era vorba de agenți ai gestapoului și hitleriști notorii, care, sub această formă deghizată, au fost puși în libertate. Peste două zile „evadează“ de la închisoarea Comandamentului Capitalei alți 200 din cei 355 de deținuți, de data aceasta, de drept comun, infractori și tîlhari periculoși, care, la vremea respectivă, au făcut să tremure de teamă multe cartiere ale Capitalei. Încă din momentul în care a consemnat faptul, „Scînteia“ și-a pus și a pus totodată autorităților de resort multe semne de întrebare acuzatoare. Se imputa factorilor responsabili că, „deși comandantul închisorii și oamenii din gardă au fost avertizați că se pregătește evadarea, nu s-au luat măsuri serioase pentru a o împiedica“, se formula o vină gravă și la adresa Comandamentului militar al Capitalei și P.P.C., care, „anunțate la timp, n-au trimis nici oameni de pază și nici măcar reprezentanți pentru face-re ceretărilor“. Facilitarea și încurajarea acestei evadări rezultă și mai evident din următorul fapt: „Garda (închisorii, n.n.) comandată de lt. Mărcușan primise însă ordinul din partea comandantului închisorii să nu facă uz de arme (. . .). Reiese clar că, așa cum se prezenta situația pe teren, ostateii, dacă ar fi avut ordinul să tragă, ar fi putut împiedica, cel puțin evadarea deținuților din prima închisoare“¹². (Neintervenția gardienilor în cazul evadării deținuților din închisoarea a doua mai avu o scuză în ochii opiniei publice întrucît în tentativa lor de evadare deținuții au interpus între ei și paznici corpurile a doi gardieni pe care îi luaseră ostateci; în primul caz, însă, lipsea o asemenea motivație).

Mai tîrziu, după instaurarea guvernului dr. Petru Groza, cînd au fost posibile cercetări serioase și obiective, adevărul întreg a fost scos la lumină. El este exprimat într-un articol din ziarul „Scînteia“, din 12 aprilie 1945 „Carența totală și voită a autorităților de stat, în timpul guvernărilor de dinainte de 6 martie, sabotajul criminal al poliției împănate cu elemente fasciste și dușmănoase poporului, culminase în ultimele zile ale domniei lui Rădescu, prin eliberarea hoților și asasinilor din închisoare, a nemților și hitleriștilor din cazarma unde erau deținuți provizoriu. Capitala țării ajunsese un Eldorado al pungășilor și tîhharilor, care jefuiau și asasinau fără nici o teamă de pedeapsă, ba, dimpotrivă, bucurîndu-se de complicitatea mascată ori deschisă a bestiilor fasciste care mai tronau încă la Prefectura poliției și la Siguranța generală“¹³ (subl. ns.).

La Timișoara, Poliția reacționară, care era condusă de același inspector Berescu, care o condusese și pe vremea lui Antonescu, nu făcea nimic să apere avutul și viața timișorenilor. Organul local al P.C.R. consemna, la 14 ianuarie 1945: „Atacurile nocturne îndreptate împotriva populației civile, izolate la început, s-au transformat în acte de teroare sistematică. În cursul săptămîinii acestea au fost ucîși mișelește, seara, întorcîndu-se de la muncă, neprezece cetățeni ai orașului nostru. Aceste victime nenorocite au fost găsite dimineața pe drumuri, împușcate drept în inimă. Între ei nu era nici un german hitlerist, ci numai democrați cinstiți, antifasciști, oameni ai muncii (. . .). În fața acestei situații, care devine pe zi ce trece tot mai insuportabilă, ce face poliția? Poliția doarme, se preface că doarme“¹⁴.

Moștenirea preluată, sub acest aspect, de către guvernul democrat-popular a creat Ministerului de Interne probleme serioase, cu atît mai mult cu cît efectivele sale erau diminuate și continuau să se împuțineze ca urmare a curățirii aparatului de elementele necorespunzătoare. Lupta fermă și hotărîtă împotriva recurdescenței criminalității era foarte importantă, căci ea avea o determinare politică și, de asemenea, scopuri politice, pe

lingă cele sociale, de apărare a liniștii, vieții, integrității corporale și avutului cetățenilor. Teohari Georgescu, la câteva zile de la preluarea conducerii acelui minister, atrăgea atenția opiniei publice că „Aceste tilhării sînt înfăptuite nu numai de tilhari, tilharii de meserie. Trebuie să ne dăm seama că dușmanii poporului, elementele fasciste, vor căuta prin toate mijloacele (inclusiv tilhăriile, n.n.) să *compromită acest guvern*, al poporului. In acest sens, vor folosi orice mijloace. *Și unul din mijloace va fi de a crea o atmosferă de panică, de teamă în mijlocul poporului*”¹⁵. Ceva mai tîrziu, în fața reprezentanților presei, același Teohari Georgescu confirmă ceea ce **prevăzuse**, faptul că reacțiunea a încercat să se folosească de fenomenul infrațional ca de o armă politică: „Ministerul de Interne și-a dat foarte bine seama că la adăpostul acestor criminali de rînd se ascunde acțiunea trădătoare și banditească a elementelor legionare-fasciste și a virfurilor reacționare care, în neputința și disperarea lor, au încercat să se servească de crime odioase pentru a tulbura liniștea și a încerca să zdruncine acțiunea de reclădire a țării, întreprinsă de guvernul Petru Groza”¹⁶. Apărarea ordinii și liniștii publice, se impunea, deci, ca o sarcină importantă pe agenda de lucru a guvernului instaurat la 6 martie 1945. În aceste împrejurări și pentru rezolvarea unei asemenea probleme spinoase, P.C.R. s-a sprijinit pe masele populare, pe comitetele cetățenești.

În eforturile întreprinse de P.C.R. pentru democratizarea aparatului polițienesc, pentru desfășurarea de către acesta a unei activități corespunzătoare noilor împrejurări, un rol important l-a avut colaborarea sa cu comitetele cetățenești sau gărzile cetățenești, cum li s-a mai spus, în activitatea de restabilire a ordinii și liniștii publice, de apărare a avutului public și al cetățenilor, atît în Capitală cît și în celelalte orașe ale țării. Constituite din inițiativa comuniștilor, comitetele cetățenești au fost o formă de autoapărare și de control democratic din partea maselor populare. Apărute, la început, din necesitatea de a pune stavilă speculei, de a identifica depozitele de mărfuri ascunse și a le pune la dispoziția consumatorilor, rolul lor s-a amplificat cu vremea. În condițiile în care autoritățile de stat de pînă la 6 martie 1945, poliția împănată cu elemente fasciste și dușmănoase poporului, au cultivat și încurajat infraționalitatea, politică recurgînd la eliberarea hoților și asasinilor din închisori, comitetele cetățenești au preluat asupra lor și sarcinile politicii, desfășurînd o asemenea activitate în consecință.

După instaurarea guvernului democrat și curățarea aparatului polițienesc de toate elementele compromise, o delegație a comitetelor cetățenești s-a prezentat la ministerul de interne și i-a oferit colaborarea membrilor lor, pentru asigurarea, printr-o activitate comună, a ordinii și liniștii publice¹⁷. Oferta a fost acceptată, ea fiind singura cale posibilă de rezolvare a acestei probleme, întrucît, așa cum arăta ministrul în dialogul purtat cu reprezentanții comitetelor cetățenești, „Cu efectivele existente nu era posibil acest lucru. De asemeni, mărirea efectivelor, după toate cele întîmplate, nu era posibilă”¹⁸. Este subliniat, și cu această ocazie, caracterul politic al unei asemenea activități: „...lupta începută de dvs. de azi înainte, sensul acesteia, este o luptă nu numai împotriva unor tilhari, dar și împotriva tuturor acelor care caută prin metode criminale să împiedice ducerea la bun sfîrșit a programului actualului guvern. Activitatea dv. va da încrederea tuturor cetățenilor în guvernarea de astăzi, va înlătura toate acele elemente care caută într-un fel sau altul să tulbure această situație, de astăzi”¹⁹. Tot cu același prilej, ministrul a precizat și natura raportu-

rilor ce vor exista între comitetele cetățenești și organele de poliție : „Dvs. — le atrăgea el atenția membrilor comitetului — nu veniți pentru a concura cu autoritatea de stat. Din contră, veniți cu gândul de a conlucra, de a-i ridica prestigiul, veniți cu gândul ca în timpul cel mai scurt să vă înfrățiți cu aceste autorități, care vor fi izvorite din mijlocul dv., vor fi una cu Dvs.²⁰. În scurt timp s-au constituit asemenea gărzi în toată țara, cu o numeroasă participare populară. Numai în Timișoara, pînă la 24 martie 1945, la apelul comun, semnat de prefectul județului, primarul municipiului și chestorul de poliție, s-au înscris în gărzile cetățenești 800 de voluntari²¹. Cu ajutorul cetățenilor se formau patrule mixte (1 polițist și 3 cetățeni), care patrulau cîte 3 ore noaptea, în decursul unei ore parcurgînd tot sectorul încredințat.

La scurt timp de la intrarea acestora în acțiune alături de organele de poliție și sub îndrumarea acestora, ziarele care au urmărit cu atenție activitatea de asanare a Capitalei și a celorlalte orașe ale țării de elementele infractoare, anunțau zilnic asemenea știri : „Gărzile cetățenești în luptă cu infractorii. O activitate intensă și îndrăzneată“²² ; „Gărzile cetățenești în luptă cu răufăcătorii ; Cum este stîrpit brigandajul“²³ ; „Gărzile cetățenești în lupta cu răufăcătorii ; S-a dat de urma unor periculoși tilhari care terorizau capitala“²⁴. Rezultatele nu s-au lăsat mult timp așteptate. Sînt edificatoare, în acest sens, și titlurile unor asemenea materiale : „Vechi infractori arestați de gărzile cetățenești“ ; „Cunoscutul tilhar Radu Marin a fost împușcat ieri“ ; „Banda celebrului tilhar Argintoiu a fost capturată“²⁵ ; Gărzile cetățenești au arestat doi hitleriști cu acte false românești“²⁶. Au mai fost neutralizate banda lui Vladimir Turcu²⁷, a lui Vasile Burdulea²⁸ și altele. Sub titlul : „Gărzile cetățenești păzesc viața și avutul cetățenilor“, ziarul timișorean „Luptătorul bănățean“ consemna : „Împreună cu poliția democrată, gărzile cetățenești constituie unitățile care luptă pe frontul intern pentru stîrpirea anarhiei semănate de rămășițele fascismului. Într-o acțiune de simbătă noaptea, gărzile cetățenești din Timișoara au putut urmări și prinde în timp ce operau o bandă de șapte jefuitori“²⁹.

În lupta cu asemenea infractori înrăiți, înarmați și dispuși să facă uz de arme sau de alte mijloace pentru a nu se lăsa prinși, au căzut victime atît din partea gărzilor cetățenești cît și a organelor de poliție. Așa, de pildă, șeful unei patrule cetățenești, șoferul Pomponiu Diniș, a fost împușcat mortal în timp ce încerca să oprească o mașină cu bandiți în Piața Rosetti. Pe șoseaua Crîngași, Ilie Diaconu și Gheorghe Ionescu au fost grav răniți de o mașină ce a intrat în plin în ei³⁰. La Galați a fost răpus, într-o luptă cu bandiții, Carol Tomolici, conducătorul sindicatului muncitorilor din port și membru al gărzilor cetățenești. Așa cum arăta „Scînteia“, din 2 aprilie 1945, care a consemnat acest fapt, în urma lui rămînea o văduvă cu doi copii³¹. În această acerbă confruntare a căzut la datorie și comisarul șef Vasile Cernov, muncitor comunist din ilegalitate, care suferise înainte, pentru convingerile sale politice, pentru crezul său fierbinte de a sluji interesele poporului o detenție de 7 ani la Doftana, acum neprecupețind, pentru aceleași interese, să-și jertfească și viața. El a fost răpus în timp ce intervenea pentru a împiedica prădarea unor bunuri³². Pînă în ianuarie 1946 au mai căzut, din rîndurile polițiștilor, comisarii : Gheorghe Șincai, Ion Mocanu, Gheorghe Popescu și 8 colaboratori. Alți 6 comisari și 12 detectivi au fost grav răniți³³.

Participarea gărzilor cetățenești la activitatea de stîrpire a fenomenului infracțional a reprezentat, așa cum aprecia ziarul „Scînteia“, din 22 martie 1945, în articolul „Democrația se apără“, „o formă înaltă a conștiinței civice, o formă înaltă de autoapărare a democrației“, această participare demonstrînd, potrivit aceluiași aprecieri, și o dovadă a „creșterii nivelului conștiinței cetățenești a poporului“³⁴.

Activitatea gărzilor cetățenești, prin rezultatele pe care le-a adus după sine (siguranța vieții și agoniseli cetățenilor, liniștea acestora), a atras recunoștința populației. În comuna Dudești, scria ziarul „Scînteia“, locuitorii își exprimă recunoștința față de comitetul cetățenesc³⁵. Aceeași sursă de informare consemna, după arestarea bandei lui Argintaru și a complicilor săi, faptul că aceasta „va aduce liniște unui mare număr de cetățeni, deoarece acest periculos țilhar teroriza cartiere întregi, organizînd pretutindeni prădăciuni în stil mare“³⁶. Cei mai activi membri ai acestor formațiuni cetățenești au fost premiați în bani de către Ministerul de Interne³⁷. Și după ce s-a terminat, în linii mari, curățirea aparatului informativ-polițienesc de elemente necorespunzătoare, gărzile cetățenești au continuat să fie, așa cum se exprima „Scînteia“, din 12 aprilie 1945 „auxiliarele cele mai prețioase ale organelor oficiale însărcinate cu menținerea ordinii“³⁸. Din rîndul celor mai active elemente ale gărzilor cetățenești s-au recrutat mulți polițiști. Un exemplu a fost comisarul Ion Șulea, victimă a manifestărilor contrarevoluționare organizate de reacțiunea română la 8 noiembrie 1945. La conferința cu prefectii din Ardeal, care a avut loc la sfîrșitul lunii martie 1945, primul ministru, dr. Petru Groza, îi îndemna pe aceștia ca, pentru a-și asigura o poliție adevărată și disciplinată, pe cît posibil, să-și recruteze cadrele din gărzile cetățenești³⁹.

Participarea gărzilor cetățenești la activitatea polițienească a însemnat participarea maselor populare, alături de poliție la exercitarea funcției de apărare a ordinii și liniștii publice, a bunurilor publice și private, o legătură activă, strînsă, a organelor polițienești cu masele largi populare. Această colaborare a fost de natură nu numai să apropie și mai mult organele de poliție de mase, dar și să determine în conștiința cadrelor vechi care au mai fost păstrate în aparat, noul mod de gîndire, concepțiile de viață și de morală ale poporului, ale clasei muncitoare, ale comuniștilor, întrucît cei mai mulți dintre membrii acestor gărzi erau muncitori, majoritatea fiind și comuniști.

- ¹ Arh. Stat. Timișoara, Fond Chestura poliției Timișoara, dosar 1160/1944, fila 526.
- ² Arhiva Inspectoratului județean Timiș al Ministerului de Interne, fond 23, vol. 15, fila 54.
- ³ *Ibidem*, fila 370.
- ⁴ *Ibidem*, fila 370.
- ⁵ *Ibidem*, fila 452.
- ⁶ Arhiva Centrală a C.C. al P.C.R., fond 49, dosar 8839, fila 49.
- ⁷ *Scînteia*, nr. 22, 13 octombrie 1944.
- ⁸ Arhiva centrală a C.C. al P.C.R., fond 49, dosar 8835, fila 7.
- ⁹ *Scînteia*, nr. 97, din 30 decembrie 1944.
- ¹⁰ *Ibid.*, nr. 141, 16 februarie 1945.
- ¹¹ *Ibid.*, nr. 156, din 3 martie 1945.
- ¹² *Ibid.*, nr. 158, 5 martie 1945.
- ¹³ *Ibid.*, nr. 196, 12 aprilie 1945.
- ¹⁴ *Luptătorul bănățean*, anul II, nr. 103, din 14 ianuarie 1945.
- ¹⁵ *Scînteia*, nr. 167, 14 martie 1945.
- ¹⁶ *Ibid.*, nr. 205, 21 aprilie 1945.
- ¹⁷ *Ibid.*, nr. 165, 12 martie 1945.
- ¹⁸ *Ibid.*, nr. 167, 14 martie 1945.
- ¹⁹ *Ibidem*.
- ²⁰ *Ibidem*.
- ²¹ Arhiva Inspectoratului Timiș al M.I., fond 23, vol. 16 fila 19.
- ²² *Scînteia* nr. 170, 17 martie 1945.
- ²³ *Ibid.* nr. 172, 19 martie 1945.
- ²⁴ *Ibid.* nr. 174, 21 martie 1945.
- ²⁵ *Ibid.* nr. 176, 23 martie 1945.
- ²⁶ *Ibid.* nr. 177, 24 martie 1945.
- ²⁷ *Ibid.* nr. 196, 12 aprilie 1945.
- ²⁸ *Ibid.* nr. 209, 26 aprilie 1945.
- ²⁹ *Luptătorul bănățean*, nr. 162, din 23 martie 1945.
- ³⁰ *Ibid.* nr. 174, 21 martie 1945.
- ³¹ *Ibid.* nr. 186, 2 aprilie 1945.
- ³² *Ibid.* nr. 219, 10 mai 1945.
- ³³ *Ibid.* nr. 439, 3 ianuarie 1946.
- ³⁴ *Ibid.* nr. 175, 22 martie 1945.
- ³⁵ *Ibid.* nr. 174, 21 martie 1945.
- ³⁶ *Ibid.* nr. 176, 23 martie 1945.
- ³⁷ *Ibid.* nr. 196, 12 aprilie 1945.
- ³⁸ *Ibidem*.
- ³⁹ *Ibid.* nr. 185, 1 aprilie 1945.